

Czym jest etyka zawodowa?

Pod pojęciem etyki definiuje się ogół norm i zasad postępowania, które obowiązują w danym środowisku. Jeśli mówimy o etyce zawodowej, rozumiemy ją jako ogół norm pożądanych podczas wykonywania zawodu – wzorzec tego, do czego dążymy, pragnąc dobrze wykonywać

W jaki sposób etyka wiąże się z zawodami medycznymi?

Cel zawodów medycznych:

- Niesienie profesjonalnej pomocy choremu człowiekowi
- Łagodzenie cierpienia podczas choroby
- Promocja zdrowia i zachowań zdrowotnych

Czynności zawodowe wymagają:

- Dobrania i zastosowania optymalnych środków terapeutycznych
- Nawiązania bezpośrednich relacji i współpracy z Pacjentem
- Uwzględnienia opinii i decyzji Pacjenta

Skuteczność oraz jakość wykonywania zawodu medycznego jest wynikiem:

- Rzetelnej wiedzy personelu medycznego
- Zaangażowania personelu w proces świadczenia fachowej pomocy Pacjentowi
- Optymalnej organizacji procesu terapeutycznego
- Poziomu zaufania Pacjenta do personelu medycznego

Współczesne uwarunkowania wykonywania zawodów medycznych

Pomiędzy Pacjentem a personelem medycznym współcześnie sytuuje się duży zasób środków technologicznych, które znacząco wspierają proces leczenia. Należy jednak pamiętać, że żadna maszyna i najnowocześniejsze sposoby terapii nie zastąpią codziennej praktyki pracy z Pacjentem, okazywania troski i życzliwości, dawania nadziei i wsparcia.

Każdy pracownik medyczny podczas wykonywania zawodu, zwłaszcza podczas wielogodzinnych dyżurów i sprawowania opieki nad zbyt dużą liczbą Pacjentów, zмага się z wieloma trudnościami i przeszkodami, doświadcza sytuacji stresujących i jest narażony na przemęczenie.

W takim stanie rzeczy - niestety - często łatwiej jest realizować badanie, sięgnąć po odpowiednie preparaty czy podłączyć aparaturę, niż uśmiechnąć się do chorego człowieka albo poświęcić mu kilka minut na rozmowę.

Czego Pacjent oczekuje od personelu medycznego?

- Dobroci, życzliwości, troski, uwagi, zainteresowania, zrozumienia dla jego sytuacji
- Rzetelnej, profesjonalnej wiedzy umożliwiającego trafną diagnozę
- Przekazania zrozumiałych informacji
- Fachowych umiejętności i rzetelnego wykonania czynności terapeutycznych
- Prawdomówności

Podstawowe zasady etycznego postępowania w zawodach medycznych

- Pracownik medyczny nie może odmówić pomocy człowiekowi znajdującemu się w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia
- Pracownik medyczny podejmuje działania, aby nieść pomoc (*primum non nocere* – po pierwsze nie szkodzić)
- Wartości etyczne to życie oraz zdrowie ludzkie
- Praca medyczna jest służbą, jest powołaniem

Modele podejścia do Pacjenta

Relacja Pacjenta z personelem medycznym jest asymetryczna: Pacjent jest człowiekiem w potrzebie, który nie ma możliwości i wiedzy, aby poradzić sobie z problemem choroby. Personel medyczny jest wyposażony w kompetencje oraz środki do udzielenia pomocy Pacjentowi.

Z asymetrii relacji wynika różny model postaw:

□ **Podejście paternalistyczne** – Pacjent zrzeka się autonomii, przekazuje decyzje, wypełnia polecenia

□ **Podejście partnerskie** – Pacjent uzyskuje

Etyczne aspekty decyzji medycznych

Skutki

Proces leczenia zawsze może okazać się nieskuteczny – kontakt ze śmiercią i cierpieniem jest nieodłączną częścią zawodów medycznych.

Środki stosowane podczas terapii

W procesie terapeutycznym może zachodzić opcja stosowania środków czy metod, które nie są akceptowane przez Pacjenta lub lekarza, są niezgodne z ich sumieniami.

Kiedy pojawiają się problemy etyczne?

- W procesie komunikacji – personel medyczny musi przekazywać Pacjentowi trudne, czasami niepomyślnie informacje.
- Podczas podejmowania decyzji o środkach stosowanej terapii – Pacjent albo jego rodzina mogą nie zgadzać się z propozycjami personelu medycznego.
- W sytuacji, gdy personel medyczny nie jest w stanie prowadzić skutecznej terapii.

Nakazem etycznym jest poszanowanie praw Pacjenta

- Prawa do podmiotowego, życzliwego oraz kulturalnego traktowania
- Prawa do poszanowania godności
- Prawa do wzajemnego zaufania
- Prawa do świadomego udziału w podejmowaniu decyzji
- Prawa do informacji
- Prawa do zgody na leczenie
- Prawa do poszanowania intymności
- Prawa do tajemnicy
- Prawa do kontaktu z rodziną

Etyka zawodowa opiera na ogólnie uznanych wartościach

Podstawowa zasada etyczna niezależnie od środowiska pracy brzmi: *czyń dobrze i unikaj zła.*

Filozof I. Kant ujmował to następująco:

Postępuj wobec innych tak, jak chciałbyś, aby oni postępowali wobec ciebie.